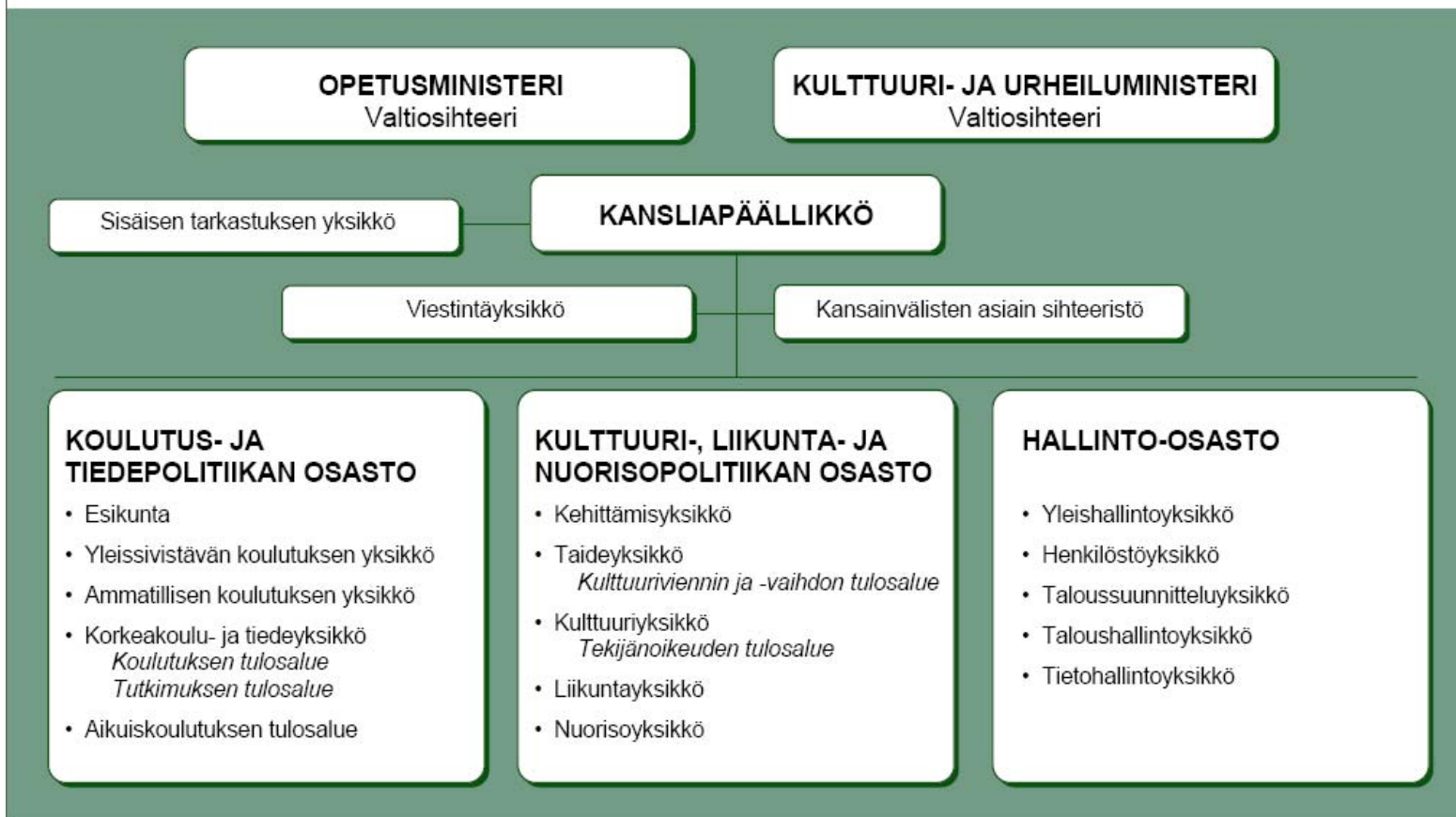

OPETUSHALLITUS

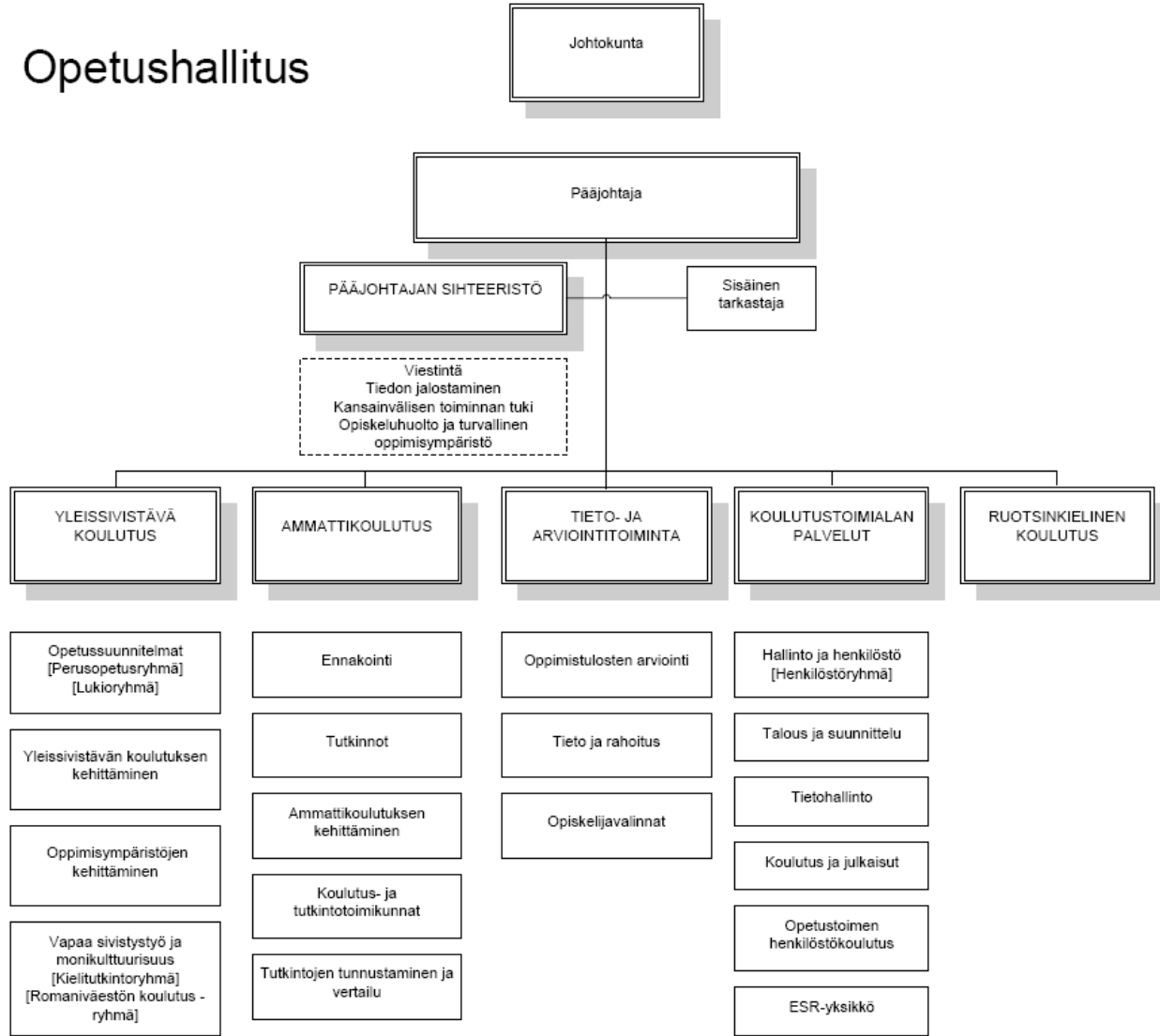
AJANKOHTAISTA OPETUSHALLITUKSESTA

Mikko Hartikainen
KONSTIT.FI – TAITEEN JA TAIDON VOIMAA
KONSTIT
Mediakeskus, Auditus
29.1.2010

Opetushallitus

Perusopetuksen tuntijako

Perusopetuksen oppiaineiden opetus ryhmitellään pystyviivan osoittamassa kohdassa eri vuosiluokkia yhdistäviin osiin. Kuhunkin osaan on merkitty opetuksen vähimmäismäärä vuosiviikkotunteina (vuosiviikkotunti = 38 oppituntia)

Aine	1	2	3	4	5	6	7	8	9	Yht.
Äidinkieli ja kirjallisuus	14		14				14			42
A-kieli	-----			8				8		16
B-kieli	-----								6	6
Matematiikka	6		12				14			32
Ympäristöoppi	Ympäristö- ja luonnontieto									
Biologia ja maantieto		9			3			7		
Fysiikka ja kemia					2			7		31
Terveystieto								3		
Uskonto/Elämäkatsomustieto			6					5		11
Historia ja yhteiskuntaoppi	-----				3			7		10
Musiikki	Taide- ja taitoaineet			4-				3-		
Kuvataide		26		4-		30		4-		
Käsityö				4-				7-		56
Liikunta				8-				10-		
Kotitalous	-----							3		3
Oppilaanohjaus	-----								2	2
Valinnaiset aineet								(13)		13
Oppilaan vähimmäistuntimäärä	19	19	23	23	24	24	30	30	30	222
Vapaaehtoinen A-kieli	-----				(6)			(6)		(12)
-- = Oppiainetta ei opeteta asanomaisella vuosiluokalla, ellei opetussuunnitelmassa toisin määrätä () = Opetetaan valinnaisena										

Koulutuksen kehittämistyö

OPETUKSEN LAADUN KEHITTÄMINEN – painopiste perusopetuksessa

1. Oppimisen tuki, oppilaan ohjaus, oppilashuolto, monikulttuurinen opetus
2. Kieliohjelmien monipuolisuus
3. Opetushenkilöstön täydennyskoulutus
4. Opetusryhmien koon pienentäminen
5. Perusopetuksen laatukriteerit

YLEISSIVISTÄVÄN KOULUTUKSEN NORMIEN UUDISTAMINEN

- Perusopetuksen ja lukion yleiset tavoitteet ja tuntijako
- Esiopetuksen, perusopetuksen ja lukion opetussuunnitelman perusteet
- Aamu- ja iltapäivätoiminnan perusteet
- Taiteen perusopetuksen perusteet

Perusopetus uudistuu: Muutoksia nykyisiin perusteisiin 2009

- Perusteet erityiseen maailmankatsomukseen ja kasvatusopilliseen järjestelmään perustuvaa opetusta varten, päätös tehty 16.3.2009, käyttöön viimeistään 1.8.2010
- Perusopetukseen valmistavan opetuksen opetussuunnitelman perusteet; päätös tehty 1.8.2009 ja käyttöön viimeistään 1.1.2010
- Erityisopetusstrategiaan perustuva perusopetuslain muutos käsittelyssä eduskunnassa; lainmuutos vaikuttaa esiopetuksen ja perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden lukuihin 4 ja 5; muutos valmisteilla

Perusopetus uudistuu 2010 ->

- Opetusministeri asetti Perusopetuksen tavoitteita ja tuntijakoa valmistelevan työryhmän 3.4.2009
- Työryhmän esitys valmistuu 1.5.2010 mennessä
- Ministeriö valmistelee esityksen pohjalta asetuksen
- Valtioneuvoston asetus tuntijaosta annettaneen vuoden 2011 alkupuolella
- Tavoitteiden ja tuntijaon laadintatyötä voi seurata ja siihen voi ottaa kantaa OPH:n verkkosivuilla

Yleissivistävä koulutus uudistuu; perusteiden valmistelua 2009 - 2013

- Aamu- ja iltapäivätoiminnan perusteiden valmistelutyö käynnistyi 2009 ja perusteet valmistuvat 2010 lopulla
- Esiopetuksen opetussuunnitelman perusteiden ja perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden valmistelutyö käynnistyy 2010
 - Vuoden 2010 aikana rakennetaan laadintaorganisaatio (työryhmät, ops-verkostot, koulutuksellinen tuki ym.)
 - Perusteet rakentuvat vuoden 2011 tavoitteita ja tuntijakoa koskevan ratkaisun varaan
 - Perusteet valmistunevat 2013
 - Paikallinen työ todennäköisesti lukuvuonna 2013 - 2014

Yleissivistävä koulutus uudistuu; aikuisten perusopetuksen ja lukiokoulutuksen perusteet 2009 - 2015

Aikuisten perusopetuksen ja lukiokoulutuksen perusteet

- Alkuvaihetta/1-6 vuosiluokkia vastaavan osuuden laatiminen vuoden 2009 loppuun mennessä
- Kokonaisuudistus todennäköisesti 2014 – 2015
- Paikallinen työ todennäköisesti 2015 - 2016

Yleissivistävä koulutus uudistuu; lukiota koskeva työ 2009 - 2016

- Opetusministeriön asettama lukion kehittämistyöryhmä
 - ◆ Esitys valmistuu 10/2010
- Lukion tavoitteita ja tuntijakoa koskeva valmistelu käynnistyy 2011
 - ◆ Asetus annettaneen 2012/2013 vaihteessa
- Lukion opetussuunnitelman perusteiden valmistelu käynnistyy 2012
 - ◆ Laadintaorganisaation rakentaminen vuoden 2012 aikana
 - ◆ Perusteet valmistunevat 2014 vuoden lopulla tai 2015 alussa
 - ◆ Paikallinen opetussuunnitelmatyö todennäköisesti 2015 - 2016

Yleissivistävä koulutus uudistuu; taiteen perusopetusta koskeva työ 2012 - 2015

- Taiteen perusopetuksen perusteiden valmistelu käynnistyy 2012
 - ◆ Perusteet valmistunevat 2014
 - ◆ Paikallinen työ todennäköisesti 2014 - 2015

Taiteen perusopetus

- Opetustuntikohtaisen taiteen perusopetuksen resurssit:
- Uusia järjestämislupia vuosina 2007 ja 2008 muille taiteenaloille kuin musiikkiin, vuonna 2009 resurssia musiikkiin ja tanssiin
 - Valtion vuoden 2009 lisätuntimäärän puitteissa uusia valtionosuuden piiriin kuuluvan taiteen perusopetuksen järjestämislupia tuli kaksi. Valtionosuuden piiriin tuotiin monia musiikkioppilaitosten jo toiminnassa olleita sivutoimipisteitä.
- OPM: Taiteen perusopetuksen pedagogiikan ja opetussuunnitelman perusteiden toimivuuden arviointi (2010–2011)
(Koulutuksen ulkopuoliset arvioinnit, Koulutuksen arviointisuunnitelma 2009–2011, OPM)
- OPH: Taiteen perusopetuksen verkkosivujen kehittäminen
Tiedote 16/2008: Taiteen perusopetuksen käsite, rakenne ja laajuus (pdf)
Arvioinnin tukimateriaali
Tulossa: Rahoitettujen kehittämishankkeiden hyvät käytänteet
Usein kysytyt asiat – kysymys / vastaus –periaatteella

Yleissivistävä koulutus uudistuu

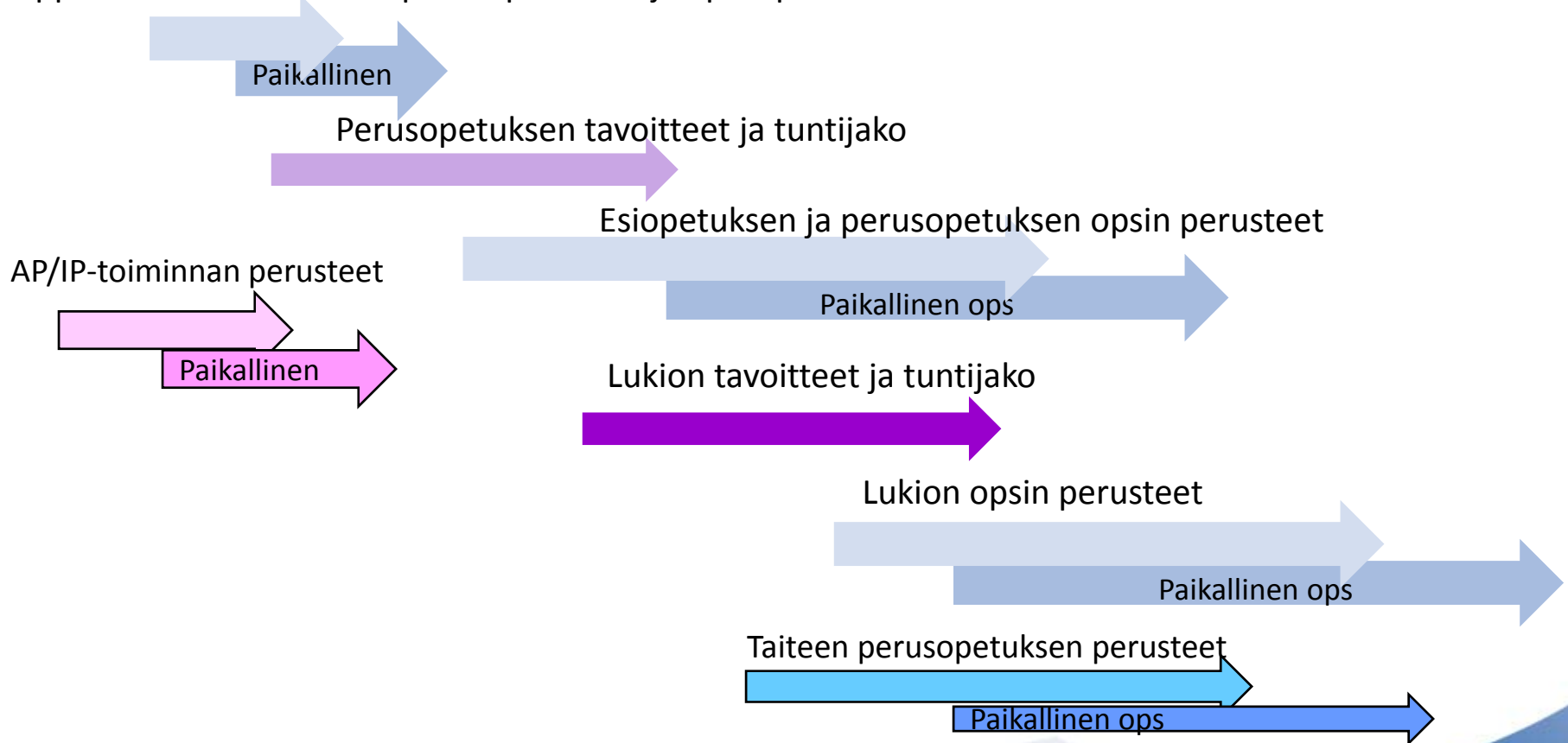
- **Aamu- ja iltapäivätoiminnan** perusteet valmistuvat 2010 lopussa
- **Esiopetuksen ja perusopetuksen** opetussuunnitelman perusteet valmistunevat 2013 (arvio)
 - Perusopetuksen taide- ja taitoaineiden oppimistulokset (2009–2010)
- **Lukion** opetussuunnitelman perusteiden valmistelu käynnistyy 2012, perusteet valmistunevat 2014/15 (arvio)
 - ◆ Lukiokoulutuksen kehittäminen –työryhmä, työ valmis 30.10.2010
- **Taiteen perusopetuksen** perusteiden valmistelu käynnistyy 2012 ja perusteet valmistunevat 2014 (arvio)
 - ◆ Selvitys taiteen perusopetuksen järjestämisestä lukuvuonna 2007–2008
 - ◆ Taiteen perusopetuksen pedagogiikan ja opetussuunnitelman perusteiden toimivuuden arviointi (2010–2011)

NORMIEN UUDISTAMISTYÖ 2009 - 2016

2009 2010 2011 2012 2013 2014 2015 2016

Oppimisen tukea koskeva perusopetuslain ja opsin perusteiden muutos

Perusopetuksen uudistuksen perustaa luodaan...

- Tuntijaon ja opetussuunnitelman perusteiden toteutumisen seuranta/OPH 2005 – 2009
[Perusopetuksen vuoden 2004 opetussuunnitelmauudistus \(pdf\)](#)
[Opetuksen järjestäjien ja rehtoreiden näkemyksiä ja kokemuksia perusopetuksen vuoden 2004 opetussuunnitelmauudistuksesta](#)
- Tuntijaon ja opetussuunnitelman perusteiden toimivuuden arviointi/Koulutuksen arviointineuvosto 2009 – 2011
- Oppimistulosten arviointityö/OPH ja yliopistot
- Perusopetuksen oppilaan arvioinnin ongelmien selvitys ja ohjausaineisto EDU.fi –verkkosivuilla/OPH
- Valtiontalouden tarkastusviraston raportti 2009
- ”Tuntijakotyöryhmän” valmistelutyö 2009 – 2010
- Tutkimus ja yhteistyö opettajankoulutuksen kanssa
- Kansainvälinen yhteistyö
- Avoin keskustelu eri tahojen kanssa

Taide- ja taitoaineiden oppimistulosten seuranta-arviointi

- Musiikin, käsityön ja kuvataiteen oppimistulosten seuranta-arviointi 9. luokalla keväällä 2010 n. 5000 oppilaalle
- Arvioinnin tarkoituksena on saada selville, missä määrin peruskoulun päättövaiheessa olevat oppilaat ovat saavuttaneet näiden aineiden opetussuunnitelmissa mainittuja tavoitteita
- Tehtävät on laadittu yleisopetuksen opetussuunnitelman perusteiden mukaan. Otokseen valitaan oppilaat riippumatta heidän valinnaisainevalinnoistaan
- Ainekohtaiset tehtävänlaadintaryhmät (opettajat)
- Seuranta-arviointia tukee asiantuntijaryhmä (op.koul. asiantuntijat)

Taide- ja taitoaineiden oppimistulosten seuranta-arviointi

- **Arviointi järjestetään kolmessa vaiheessa**
 1. vaihe järjestetään 16.3.
Arvioinnin 2. ja 3. vaiheen toteuttamisen ajankohdasta koulut saavat päättää 17. -19. 3. välisenä aikana.
- 1. vaiheen kaikista oppiaineista koostuvan kokeen suorittavat kaikki otosjoukkoon valitut oppilaat. Koetehtävien tarkoituksena on selvittää oppiaineiden perusasioiden osaamista päättövaiheessa.
- 2. vaiheen tehtävät käsittävät joko musiikin, käsityön tai kuvataiteen tehtäviä, tietyn koulun oppilaat ovat valikoitu vastaamaan vain yhden oppiaineen tehtäviin. Koetehtävien tarkoituksena on selvittää oppiaineiden syvällisempää osaamista.
- 3. vaiheen tehtävät ovat ainekohtaisia tuottamistehtäviä. Kolmannen vaiheen otantaan valikoidaan jokaisesta koulusta 14 oppilastajotka suorittavat ainekohtaisen tehtävänannon mukaiset tehtävät.

Taide- ja taitoaineiden oppimistulosten seuranta-arviointi

- 3. vaiheen tehtäviin liitetään oppilaan itsearviointia osana tuottamisprosessia. Opettaja myös arvioi oppilaiden työskentelyä ja tuloksia
- Arvioinnin yhteydessä selvitetään oppilaiden näkemyksiä osaamisestaan ja käsityksiä oppiaineen opiskelusta ja sen merkityksestä
- Arvioinnin yhteydessä kerätään tietoa oppilaiden saaman opetuksen määrästä taide- ja taitoaineissa, arvosanoista ja opiskelusta koulun ulkopuolella
- Seuranta-arviointi kattaa myös rehtori- ja opettajakyselyn, joiden avulla pyritään selvittämään mm. taide- ja taitoaineiden opetusjärjestelyjä ja oppimisen tavoitteiden saavuttamismahdollisuuksia
- Seuranta-arvioinnin tuloksia käytetään opetussuunnitelman perusteiden kehittämiseen sekä koulutuksen tasa-arvon toteutumisen arviointiin
- Seuranta-arvioinnin perusteella opettajia tai kouluja ei laiteta paremmuusjärjestykseen. Palaute on koulujen käytössä kevään 2010 aikana.

Taide- ja taitoaineiden oppimistulosten seuranta-arviointi

Seuranta-arviointia koskeviin kysymyksiin vastaavat:

- projektipäällikkö Sirkka Laitinen
sähköposti sirkka.laitinen@oph.fi
puhelin 040 348 78 31
- erikoissuunnittelija Antti Hilmola
sähköposti antti.hilmola@oph.fi
puhelin 040 348 70 00

Taide- ja taitoaineiden oppimistulosten seuranta-arviointi perusopetuksessa
Oppimistulosten arviointi (asiantuntijayksikkö)
Tieto- ja arviointitoiminta (toimintayksikkö)
Opetushallitus

Perusopetuksen kehittämishankkeet

Perusopetus paremmaksi –ohjelma ”POP”

- Kerhotoiminnan vahvistaminen 2008 ja 2009
- Laatuksiteerit perusopetukseen, 11.6.2009
- Opetuksen ryhmäkokojen pienentäminen
- Opetustoimen täydennyskoulutus
Oppilaitos- ja opetustoimen johdon täydennyskoulutus vuonna 2010
- Vieraiden kielten opetuksen kehittäminen

[Esityksen oppilastyöt:](#)

[Merkkivuoden 1809](#)

[Kohtaamisia -kuvataidekilpailussa](#)

[palkittuja töitä \(linkki\)](#)

Perusopetuksen kehittämishankkeet

Kerhotoiminnan vahvistaminen 2008 ja 2009

- Mukana 315 opetuksen järjestäjää
- 85 % Manner-Suomen kunnista
- Syntynyt n. 12 000 uutta kerhoa
- Mukana yli 200 000 lasta ja nuorta
- Koulun kerhotoiminnalla tarkoitetaan (Perusopetuslaki 47 §) mainittua ja opetussuunnitelman perusteissa määriteltyä toimintaa, jonka järjestämisen periaatteet tulee kirjata opetussuunnitelmaan
- Koulu määrää toiminnasta vuosittaisessa työsuunnitelmassaan
- Kerhotoiminta on lapselle ja nuorelle maksutonta ja vapaaehtoista

Perusopetuksen yleiset tavoitteet taide- ja taitoaineiden näkökulmasta

2 § KASVU IHMISYYTEEN JA YHTEISKUNNAN JÄSENYYTEEN

- tasapainoinen, itsetunnoiltaan terve ihminen, jolla on hyvät tavat
- vastuullinen, yhteistyöhön kykenevä
- toiminnallaan ihmisryhmien, kansojen ja kulttuurien välistä suvaitsevaisuutta ja luottamusta edistävä
- kriittisesti ympäristöään arvioiva yhteiskunnan jäsen
- aktiivinen yhteiskunnan jäsen, jolla on valmiudet toimia demokraattisessa ja tasa-arvoisessa yhteiskunnassa sekä edistää kestäväää kehitystä
- lähtökohtina elämän, luonnon ja ihmisoikeuksien kunnioittaminen sekä oman ja toisten oppimisen ja työn arvostaminen
- tavoitteena fyysisen, psyykkisen ja sosiaalisen terveyden vaaliminen

Perusopetuksen yleiset tavoitteet taide- ja taitoaineiden näkökulmasta

3 § TARPEELLISET TIEDOT JA TAIDOT

- perusta laajaan yleissivistykseen
- aineksia ja virikkeitä maailmankuvan avartumiseen ja syvenemiseen
 - ihmisten tunteiden ja tarpeiden, uskontojen ja elämänkatsomusten, historian, kulttuurin ja kirjallisuuden, luonnon ja terveyden sekä talouden ja teknologian tunteminen, esteettiset kokemukset ja elämykset kulttuurin eri alueilta, mahdollisuudet kehittää käden taitoja ja luovuutta sekä liikunnan taitoja
- ajattelun ja viestinnän taitojen kehittyminen, tavoitteena
 - äidinkielen monipuolinen hallinta ja valmiudet vuorovaikutukseen myös toisella kotimaisella ja muilla kielillä
 - matemaattisen ajattelun ja matematiikan soveltamisen perusteiden oppiminen sekä tieto- ja viestintätekniikan hallitseminen

Perusopetuksen yleiset tavoitteet taide- ja taitoaineiden näkökulmasta

4 § KOULUTUKSELLISEN TASA-ARVON EDISTÄMINEN JA ELINIKÄINEN OPPIMINEN

1. opetus ja kasvatus järjestetään yhteistyössä kotien kanssa siten, että jokainen oppilas saa oman kehitystasonsa ja tarpeidensa mukaista opetusta, ohjausta ja tukea
2. opetuksessa otetaan erityisesti huomioon tyttöjen ja poikien erilaiset tarpeet sekä kasvun ja kehityksen erot
3. oppilashuollon tulee edistää oppilaan terveyttä ja sosiaalista hyvinvointia ja siten turvata hyvän kasvun ja oppimisen edellytykset
4. oppimisympäristön tulee antaa oppilaalle mahdollisuuksia kasvuun ja oppimiseen yksilönä ja ryhmän jäsenenä
5. erityistä huomiota kiinnitetään oppimisvaikeuksien varhaiseen tunnistamiseen ja voittamiseen sekä syrjäytymisen torjumiseen ja sosiaalisten taitojen oppimiseen

Perusopetuksen yleiset tavoitteet taide- ja taitoaineiden näkökulmasta

4 § KOULUTUKSELLISEN TASA-ARVON EDISTÄMINEN JA ELINIKÄINEN OPPIMINEN

- oppilaita ohjataan ja kannustetaan omatoimiseen, kriittiseen tiedonhankintaan ja monipuolisiin yhteistyötaitoihin
- oppimistaitojen kehittämisessä pyritään tuottamaan valmiudet ja halu jatko-opintoihin ja koko elämän kestävään oppimiseen
- tavoitteena on, että oppilaalle kehittyy myönteinen minäkuva
- oppilaita autetaan jäsentämään ja hyödyntämään oppimaansa

Perusopetuksen uudistusprosessi

Työryhmän tulee

- kuulla laajasti eri sidosryhmiä ja hyödyntää alan tutkimusta
- huomioida lasten ja nuorten mahdollisuudet vaikuttaa työryhmän tekemiin ehdotuksiin
- toteuttaa työ mahdollisimman osallistavasti

Tavoitteiden ja tuntijaon laadintatyötä voi seurata Opetushallituksen työryhmän [verkkosivuilta](#)

[Työryhmän kokousten materiaalit](#)

Työryhmän työskentelystä

Asiantuntijoiden kuuleminen

Kutsuseminaarit

Työryhmä pyytää useilta asiantuntijoilta *kirjalliset kannanotot ja kuulee asiantuntijoita* ryhmän kokouksissa kunkin teeman käsittelyn yhteydessä

1. oppimistulosten arviointien perusteella tehtävät johtopäätökset
2. eri tiedonaloihin/oppiaineisiin liittyvät näkökulmat
3. aihekokonaisuuksiin liittyvät näkökulmat
4. ohjaukseen ja monikulttuurisuuteen liittyvät näkökulmat
5. aikuisten perusopetuksen näkökulma
6. kansainvälisen tarkastelun näkökulma

Työryhmän työskentelystä

Sidosryhmien kuuleminen

- Työryhmä järjestää helmikuussa kuulemistilaisuuden
- Eri tahoilta saapuneet kannanotot työryhmälle
- Opetushallituksen valmisteluryhmän jäsenet osallistuvat kutsusta eri tahojen järjestämiin tilaisuuksiin

Työryhmän työskentelystä

Lasten ja nuorten vaikuttaminen

- Opetushallituksen koordinoima Lasten ja nuorten foorumi
- Verkkoahaastattelu perusopetusikäisille

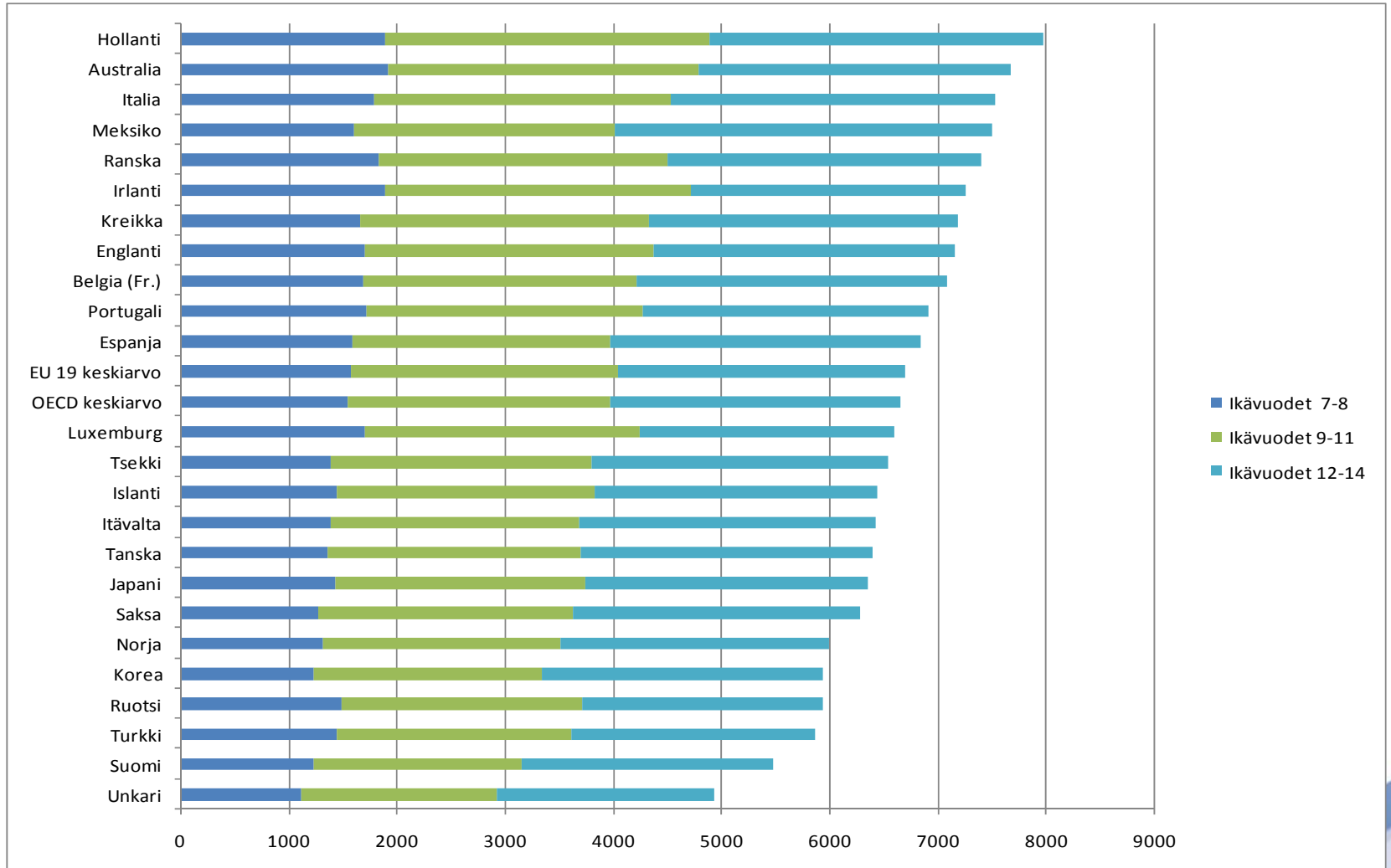
Avoin osallistuminen

- OPH.fi –verkkosivut informaation lähteenä
- Asiantuntijaverkoston hyödyntäminen
- Verkkokeskustelu

7-14-vuotiaiden saama vähimmäisopetusaika OECD-maissa 2007

Kansainvälisiä näkökulmia taide- ja taitoaineiden opetuksen määrään ISCED 1

	Liikunta	Taideaineet	Valinnaisaineet
Suomi	10,70	18,13	6,55
Norja	9,69	15,46	0,00
Slovenia	12,95	15,11	0,00
Latvia	7,48	14,36	0,00
Viro	10,60	14,57	11,26
Irlanti	4,71	13,53	0,00
Ruotsi	7,50	6,90	10,53
Tanska	9,21	11,18	0,00

Ensimmäinen aste

Lähde: Key Data on Education 2009

Kansainvälisiä näkökulmia taide- ja taitoaineiden opetuksen määrään ISCED 2

	Liikunta	Taideaineet	Valinnaisaineet
Suomi	7,66	12,32	4,80
Norja	8,89	9,16	4,40
Slovenia	6,70	6,70	13,41
Latvia	6,0	6,0	0,0
Viro	6,25	6,25	7,29
Irlanti	2,39	9,54	30,99
Ruotsi	7,50	6,90	10,53
Tanska	6,45	0,00	4,30

Toinen aste

Lähde: Key Data on Education 2009

Kansainvälisiä näkökulmia taide- ja taitoaineiden opetuksen määrään

- Suomalaisen taidekasvatuksen vahvuuksia mm. korkeatasoinen opettajienkoulutus, opetussuunnitelmat, uuden teknologian käyttö, yhteistyön kulttuuritoimijoiden kanssa ja erilaiset taidekasvatusprojektit (Unesco, Bamford 2006)

Arts and Cultural Education at School in Europe

EU:n koulutustiedon verkosto Eurydice, 2009 [linkki raporttiin](#)

- Selvitys tukee aikaisemmista tutkimusten tuloksia, joiden mukaan taideaineiden asema opetussuunnitelmassa on varsinkin oppivelvollisuuskoulun loppupuolella verraten heikko
- Eurydicen raportissa taideaineisiin luetaan kuvataide, musiikki, käsityö, draama, tanssi, mediataide ja arkkitehtuuri
- Taideaineiden kesken hierarkiaa
Kuvataide ja musiikki kuuluvat opetussuunnitelmien pakollisiin oppiaineisiin jokaisessa maassa Hollantia lukuun ottamatta
- Toista ääripäätä edustaa arkkitehtuuri, joka mainitaan vain harvoissa opetussuunnitelmissa

Arts and Cultural Education at School in Europe

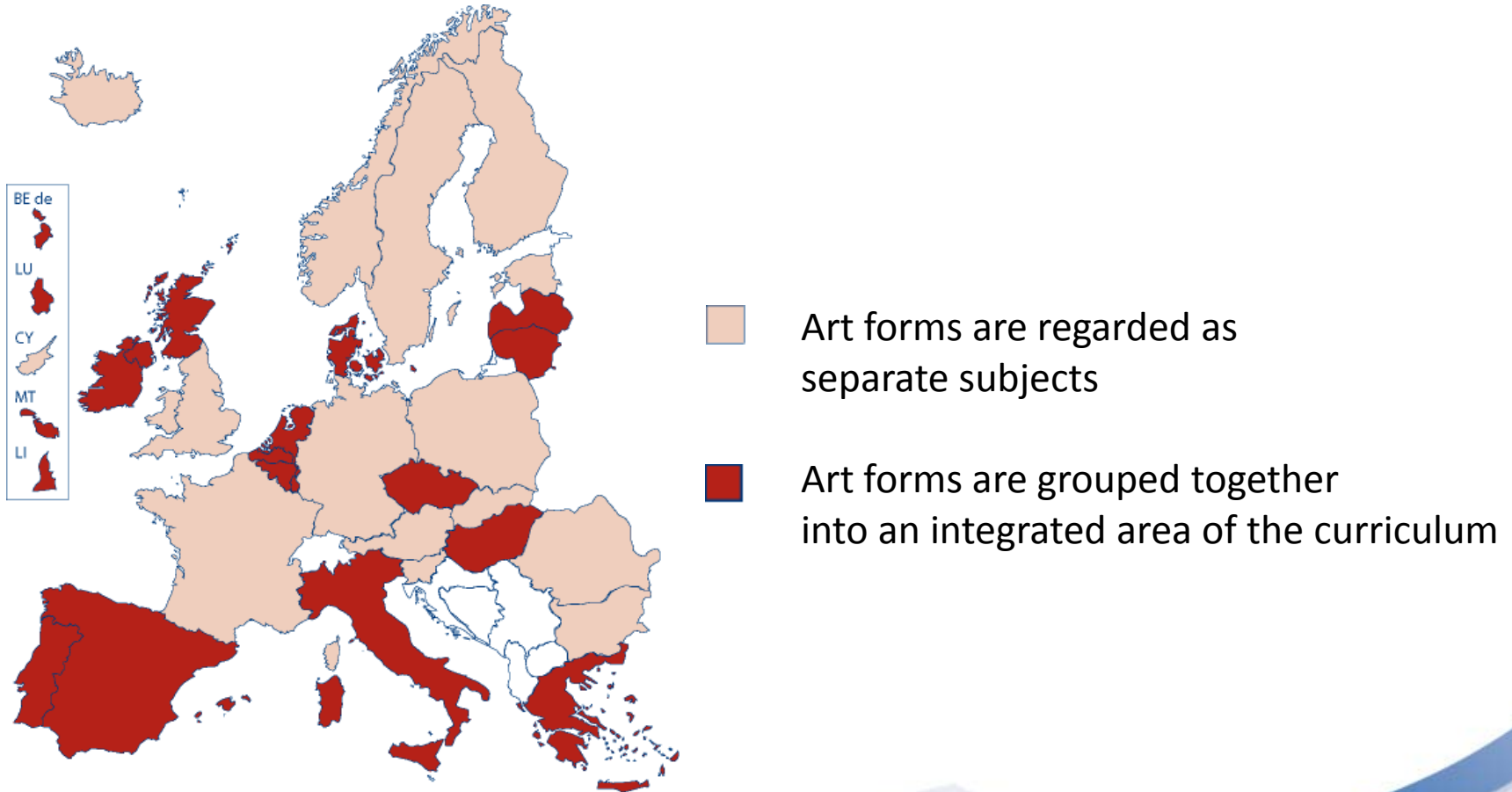
EU:n koulutustiedon verkosto Eurydice, 2009

- Taidetta opetetaan pakollisina tai vapaaehtoisina, erillisinä oppiaineina, suurempina aihekokonaisuuksina tai muihin oppiaineisiin integroituina
- Varsinkin draaman ja tanssin opetus on usein integroitu muihin oppiaineisiin
- Eri maiden kouluopetuksessa näkyy jakautuminen oppiainejakoisuutta tai integroivaa lähestymistapaa painottaviin opetussuunnitelmiin
- Erillisiä taideaineita nykyisen tuntijaon mukaan ovat kuvataide, musiikki ja käsityö. Draama/teatteri on sisällytetty äidinkielen opetussuunnitelmaan, tanssi liikuntaan ja mediataide ja arkkitehtuuri kuvataiteeseen.

Arts and Cultural Education at School in Europe

EU:n koulutustiedon verkosto Eurydice, 2009

Arts and Cultural Education at School in Europe

EU:n koulutustiedon verkosto Eurydice, 2009

- Noin puolessa maista taideaineita opetetaan vuosittain **50-100** tuntia ensimmäisen asteen koulutuksessa (1-6)
- **25-75** tuntia vuosittain alemmalla toisella asteella (7-9)
- Varsinkin yläluokilla taiteiden suhteellinen asema on heikko: useimmissa maissa tuntimäärä jää alhaisemmaksi kuin esimerkiksi vieraiden kielten tai liikunnan
- **Suomi**
Vertailua vaikeuttaa perusopetuksemme erityispiirteet:
 - yhtenäinen 9-vuotinen perusopetus
 - taide- ja taitoaineiden yhteinen opetusaika (nk. välystunnit)
 - nk. nivelvaihe 4. ja 5. vuosiluokkien välissä.
- **Vuosiluokilla 1-4 taideaineiden opetusta on noin 470 tuntia ja vuosiluokilla 5-9 noin 527 tuntia**

Strategioita, ohjelmia, hankkeita...

Valtioneuvoston arkkitehtuuripoliittinen ohjelma, 1998

Koulun ja kulttuurin yhteistyöohjelma, 1998-2001

Muotoilu 2005, Muotoilupoliittinen ohjelma, 1999

Askeleita Arkkitehtuurissa -raportti, 2001

Luovuus ja kulttuurikasvatus –hanke, 2003-2007

Kolme puheenvuoroa luovuuden edistämisestä, 2005

Yksitoista askelta luovaan Suomeen, 2006

Rakennusperintöstrategia, 2001

Rakennusperintöpäivä – European Heritage day

Kulttuuriperintökasvatuksen strategia, 2006–2010

Taide-, taito- ja kulttuurikasvatukseen läheisesti liittyviä strategioita, ohjelmia, hankkeita...

Fantasy Design, 2003-2006

Muotoilun vuosi 2005

JOY Jokaisen Oma Ympäristö - Kulttuuriympäristökampanja 2010

Ehdotus kulttuurin hyvinvointivaikutusten toimintaohjelmaksi 2010-2014

Kulttuurin tulevaisuus - selonteko valmisteilla (kevät 2010)

Opetushallitus mukana

Koulun ja kulttuurin yhteistyöohjelma 1998-2001

Suomen Tammi 1998-2008

Luovuus- ja kulttuurikasvatushanke Lähde 2004-2007

Kansalliset kulttuurilaitokset –hanke, 2007–

TaiTai - Taide- ja taitokasvatuksen kehittäminen 2007-

TaiTai

TAIDE- JA TAITOKASVATUS

- TaiTai -asiantuntijat saivat tehtäväkseen laatia toimintasuunnitelman taide- ja taitokasvatuksen vahvistamiseksi eri koulumuodoissa 2007
- TaiTai -toimenpideohjelma valmistui keväällä 2008
- Yhteistyö yhteistyökumppanien kanssa käynnistyi 5.9.2007 järjestetyllä kutsuseminaarilla.
- Ohjelman toimenpiteet käynnisti taide- ja taitokasvatuksen seuranta ja raportointi perusopetuksessa
- Kuluvan lukuvuoden teema: Taitojen oppiminen

Hei tältä Kalevalasta.
Kertoo jotain uskomalonta
kun meidän jätettiin
kun meidän kukaan ja
kukaan jolla ja sen
milloin jolla oli
sosi. Puhuttiin kun tulin
sajusti että se miettii
ei ollut tavallista uskomalonta
vaan se oli näkönsä
se oli kukaan jolla
kukaan jolla jolla jolla.

Mukaan tervetuloon tulla
tältä Kalevalasta.

Ps. Olen kuullut että jos menee
kukaan jolla jolla jolla,
nappaako näkki veden syökyksiä?

Kuningatar Elisabet
Tukku 73210
Turku

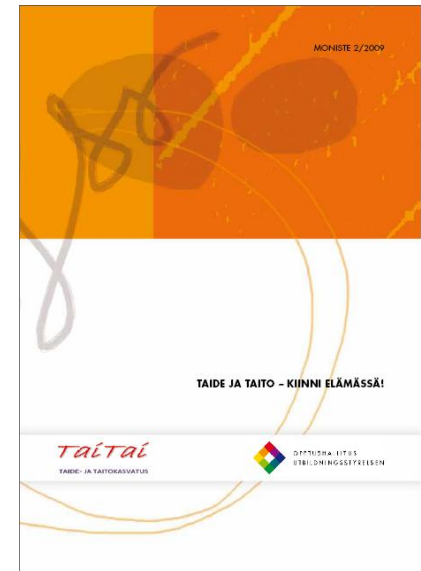

Taítái

TAIDE- JA TAITOKASVATUS

1. **Taide- ja taitokasvatuksen seurannan raportointi** [Linkki](#)
(13.11.2009)
2. **Taide- ja taitokasvatuksen verkkosivusto**
3. **Taide- ja taitokasvatuksen julkaisu**
(15.5.2009 Taide ja taito – kiinni elämässä!)
4. **Taide- ja taitokasvatuksen foorumien järjestäminen** (13.11.2009)

OPETUSHALLITUS

**PERUSOPETUKSEN
TAIDE- JA TAITOAINEIDEN
TOTEUTUMISEN SEURANTA 2007–2008**

TaíTaí

TAIDE- JA TAITOKASVATUS

Taide- ja taitoaineiden kaikille yhteisenä oppiaineena annettu opetus

- Tuntimäärä on suurin liikunnassa, sitten käsityössä, kuvataiteessa, musiikissa ja pienin kotitaloudessa.
- Vain liikuntaa opetetaan yhteisenä oppiaineen kaikilla perusopetuksen vuosiluokilla.
- Musiikin, kuvataiteen ja käsityön opetus annetaan lähes kokonaisuudessaan vuosiluokilla 1-6.
- Vuosiluokilla 8–9 musiikin, kuvataiteen, käsityön ja kotitalouden opetus on pääsääntöisesti valinnaisena aineena annettavan opetuksen varassa.
- Yhteisen opetusajan (12 vvt) suurin keskimääräinen osuus on kuvataiteessa, sitten käsityössä, musiikissa ja pienin liikunnassa.

Taide- ja taitoaineiden kaikille yhteisenä oppiaineena annettu opetus

	Valtakunnallinen vähimmäistuntimäärä/ oppiaine (vvt)	Keskimääräinen yhteisenä annettu opetus (vvt)	Yhteisen opetusajan (12 vvt) osuus keskimäärin
Musiikki	7	9,8	2,8
Kuvataide	8	12,2–12,8	4,2 – 4,8
Käsityö	11	14–14,5	3 – 3,5
Liikunta	18	18,7–19,3	0,7 – 1,3
Kotitalous	3	2,9–3,4	–

Musiikki		Kuvataide		Käsityö		Liikunta		Kotitalous	
erillis-koulut	yhtenäis-koulut	erillis-koulut	yhtenäis-koulut	erillis-koulut	yhtenäis-koulut	erillis-koulut	yhtenäis-koulut	erillis-koulut	yhtenäis-koulut
9,8	9,8	12,8	12,2	14	14,5	19,3	18,7	2,9	3,4

Taide- ja taitoaineiden valinnainen opetus

- Valinnainen taide- ja taitoaineiden opetus keskittyy vuosiluokille 8–9.
- Osassa kouluista oppiaineesta riippuen ei tarjota lainkaan musiikin, kuvataiteen, käsityön, liikunnan ja kotitalouden valinnaista opetusta vuosiluokilla 8–9.
- Kaksi vuosiviikkotuntia on selkeä tyyppiarvo valinnaisissa taide- ja taitoaineissa.

Taide- ja taitoaineiden painotettu opetus

- Valtaosalla kouluista ei ole taide- ja taitoaineiden painotettua opetusta.
- Eniten taide- ja taitoaineiden painotettua opetusta annettiin alakouluissa.
- Eniten painotettua opetusta annetaan liikunnassa ja musiikissa.
- Painotetun opetuksen järjestämisessä löytyy lääneittäin ja kuntaryhmittäin merkittäviä eroja.

Taide- ja taitoaineiden kerhotoiminta

- Taide- ja taitoaineiden kerhotunteja ei tarjottu suurimmassa osassa kouluista lukuvuonna 2007–2008.
- Musiikin ja liikunnan kerhotoimintaa tarjotaan kyselyyn vastanneissa kouluissa selvästi eniten.
- Kerhotoiminta on niin ala- ja yläkouluissa kuin yhtenäiskouluissakin yleensä koulun opettajien järjestämää.

Taide- ja taitoaineiden opetushenkilöstön kelpoisuus

- Alle 10 %:ssa alakouluista toimii taide- ja taitoaineiden opettajia ilman muodollista kelpoisuutta.
- Yläkouluissa ilman muodollista kelpoisuutta toimivien taide- ja taitoaineiden opettajien osuus nousee selvästi.

Taide- ja taitoaineiden toteutumisen seuranta 2007–2008 ja vuonna 2008 tehty perusopetuksen opetussuunnitelma-analyysi osoittaa

- Valtaosa yhteisenä oppiaineena annetusta taide- ja taitoaineiden opetuksesta annettiin vuosiluokilla 1–6.
- Musiikin, kuvataiteen, käsityön ja kotitalouden opetus on valinnaisena aineena annettavan opetuksen varassa vuosiluokilla 8 ja 9.
- Taide- ja taitoaineiden vuosiluokkien 7-9 valinnaisen opetuksen tarjonnassa on koulukohtaisia eroja.

Taide- ja taitoaineiden toteutumisen seuranta 2007–2008 ja vuonna 2008 tehty perusopetuksen opetussuunnitelma-analyysi osoittaa

- Perusopetuksen tuntijaon ja opetussuunnitelman perusteiden taide- ja taitoaineiden opetusta määrittävät käsitteet ovat osalle kouluja epäselviä.
- Perusopetuksen tuntijaon virheelliset tulkinnat ovat joissakin tapauksissa johtaneet opetussuunnitelman perusteiden vastaisiin järjestelyihin.

Taidekohtia. Nuorisobarometri 2009.

Sami Myllyniemi

Nuorisotutkimusseura/Nuorisotutkimusverkosto

- Nuoret harrastavat mielellään taidetta ja kulttuuria
- Nuori hakee ennen kaikkea iloa ja elämyksiä
- Tärkeitä syitä myös itseilmaisu, uuden luominen sekä tietojen ja taitojen oppiminen
- Myös yhteisöllisyys; yhdessä tekeminen, kavereiden saaminen ja tapaaminen – ovat tärkeitä syitä noin puolelle nuorista
- Jokin luova harrastus on nykyään kahdella kolmesta nuoresta
- 40 % niitä on useampi kuin yksi
- Vajaa kymmenesosa nuorista harrastaa vähintään viittä eri taideharrastusta

Taidekohtia. Nuorisobarometri 2009.

Sami Myllyniemi

Nuorisotutkimusseura/Nuorisotutkimusverkosto

- Yleisimpiä luovan toiminnan muotoja ovat käsityöt, soittaminen, valokuvaus, piirtäminen tai muu kuvataide
- Instrumentin soittaminen on yleisin luova harrastus
- Enemmistö uskoo taiteen voivan vaikuttaa yhteiskunnan asioihin
- Enemmistö nuorista on kuitenkin myös sitä mieltä, että taiteesta ei tarvitse olla hyötyä, vaan se on itseisarvo
- Noin ¼ kaikista vastaavista sitä mieltä, ettei taiteella ole merkitystä
- Tärkeimpiä kulttuuripalveluita elämän kannalta ovat konsertit, kirjastot ja televisio
- Kulttuuripalveluiden merkitys nuorten elämän ja vapaa-ajan kannalta on kasvanut viimeisen kymmenen vuoden aikana

Päin näköä!

Visuaalisten alojen taidepoliittinen ohjelma

18.11.2009, Opetusministeriön julkaisuja 2009:53 [Linkki julkaisuun](#)

- Opetusministeriön toimeksiannosta on ensimmäistä kertaa valmisteltu taidepoliittinen ohjelma, jossa visuaalisten taiteiden aluetta katsotaan yhtenä kokonaisuutena
- Ohjelmassa työryhmä nostaa esiin keskeisiä epäkohtia ja ehdottaa toimenpiteitä niiden korjaamiseksi

Kulttuurin hyvinvointivaikutusten edistämishanke

- Osana **terveyden edistämisen politiikkaohjelmaa**:
Hallinnonalojen yhteistyönä kulttuurin terveydellisten ja hyvinvointivaikutusten edistämishanke (VTT Hanna-Liisa Liikanen)
- Hankkeessa laaditaan poikkihallinnollinen kulttuurin hyvinvointivaikutusten toimintaohjelma vuosille 2010-2014
- Hanketta koordinoi OPM:n kulttuuri- liikunta- ja nuorisopolitiikan os.
- Toimintaohjelma sisältää kansallisella, alueellisella ja paikallisella tasolla toteutettavia toimenpiteitä ja seuraavat osa-alueet:
 - kulttuuri osallisuuden, yhteisöllisyyden, arjen toimintojen ja ympäristöjen edistäjänä
 - taide ja kulttuuri osana sosiaali- ja terveydenhuoltoa
 - työhyvinvoinnin tukeminen taiteen ja kulttuurin keinoin
- Toimintaohjelmaan sisältyy ehdotus, miten kulttuurin hyvinvointivaikutusten edistämistoimet tulisi organisoida julkishallinnossa

Kulttuuriselonteko eduskunnalle

[Kulttuuri - tulevaisuuden voima; Taustaselvitys kulttuurin tulevaisuus -selontekoa varten \(7.12.2009\)](#)

OPM valmistelee eduskunnalle keväällä 2010 annettavaa selontekoa kulttuurin tulevaisuudesta.

Selonteon laatimisesta on sovittu pääministeri Matti Vanhasen toisen hallituksen strategia-asiakirjassa.

Edellinen selonteko kulttuurista tehtiin 1990-luvulla.

Selonteossa hahmotetaan globaalin toimintaympäristön heijastumista kulttuuriin, kartoitetaan taiteen ja kulttuurin kentän muutostekijöitä sekä kuvataan taiteen ja kulttuurin edistämisen edellytyksiä.

Keskeistä on tehdä näkyväksi, millaisilla valinnoilla ja keinoilla kulttuuristen oikeuksien toteutuminen sekä taiteen ja kulttuurin kehitys turvataan muuttuvissa olosuhteissa.

Toimikunta julkaisi taustaselvitysraporttinsa marraskuussa 2009 ja ehdotus selonteoksi tullaan julkaisemaan maaliskuussa 2010.

Kulttuuriselonteko eduskunnalle

Tavoitteet

- kartoittaa taiteen ja kulttuurikentän kansallisia ja kansainvälisiä muutoksia sekä luovan taiteellisen työn edellytyksiä ja mahdollisuuksia
- arvioi julkishallinnon vastuuta sekä kunnallishallinnon, yksityisen sektorin sekä kansalaisyhteiskunnan toimijoiden roolia kulttuurin edistämisessä
- kuvaa ja arvioi kulttuurin yhteiskunnallista ja alueellista merkitystä sekä kulttuurin merkitystä ihmisen hyvinvoinnille eri ikä- ja väestöryhmissä tasa-arvoisten mahdollisuuksien kannalta
- tarkastelee kulttuuriympäristön ja kulttuuriperinnön säilyttämisen ja suojelun merkitystä sekä niihin liittyviä edellytyksiä ja haasteita
- ottaa huomioon kulttuurin toimialojen taloudelliset ja työllistävät vaikutukset ja mahdollisuudet
- tekee kehittämissuhteita ja suosituksia niiden toteutumisen seurannasta ja arvioinnista

Kulttuurin hyvinvointivaikutusten edistämishanke

Julkaisut

[Taiteesta ja kulttuurista hyvinvointia -ehdotus toimintaohjelmaksi 2010 - 2014. Opetusministeriön julkaisuja 2010:1](#)

Tiedotteet

[Toimintaohjelma: Taide ja kulttuuri lisäämään hyvinvointia. OPM:n tiedote 28.1.2010](#)

Toimintaohjelmassa mm. esitetään, että taiteen ja kulttuurin hyvinvointivaikutusten näkökulmaa olisi vahvistettava kaikilla koulutusasteilla. Taide- ja taitoaineita olisikin lisättävä perusopetuksen tuntijaossa sekä ammatillisen peruskoulutuksen tutkintojen perusteissa.

Materiaalia verkossa

Lukiodiplomit:

[Kuvataiteen ja käsityön lukiodiplomit -koulutusblogi \(30.10.2009\)](#)

[Muuttuva mediaympäristö ja koulu –koulutusblogi \(26.-27.10.2009\)](#)

Opetushallituksen Edu.fi –uudistuu kevään 2010 aikana www.edu.fi

[Taiteen perusopetuksen arviointimateriaali – Edu.fi](#)

[Luokattoman lukion toimivuus 2005](#)

[Lukion opetussuunnitelman uudistaminen vuosina 2001-2005 \(2005\)](#)

[Lukion opetussuunnitelma-analyysi 2006 \(2007\)](#)

[Lukiopedagogiikka \(Kansallinen arviointineuvosto\)](#)

[Lukion suunta \(Suomen Lukiolaisten Liitto\)](#)

Tulossa:

Kansallinen arviointineuvosto:

Lukion opetussuunnitelman perusteiden ja tuntijaon arviointi (2010)

Konstit-hanke

Avainasiat:

yhteisöllisyys, hyvinvointi, opetussuunnitelman aihekokonaisuudet, vuorovaikutus, verkkotyöskentely, aktiivisuus, toiminnallisuus

Hankkeessa luodaan puitteita yhdessä oppimiselle, sosiaalisen vuorovaikutuksen lisäämiselle, yhdessä tekemisen taitojen vahvistamiselle

Hankkeessa tähdätään jaetun asiantuntijuuden ja verkostoitumisen toimintakulttuurin vahvistamiseen oppilaitoksissa.

Tavoitetta lähestytään opetussuunnitelmien aihekokonaisuuksien työstämisen kautta. Keskeisimpiä hankkeen kannalta ovat aihekokonaisuuksista seuraavat: ihmisenä kasvaminen, kulttuuri-identiteetti, kestävä kehitys, vastuu ympäristöstä, hyvinvoinnista ja kestävästä tulevaisuudesta. Myös sekä viestintä ja mediataito että ihminen ja teknologia liittyvät hankkeen sisältöihin.

Konstit-hanke

Taito- ja taideaineiden merkitys on suuri oppimiselle suotuisan ilmapiirin luomisessa
Yhteisöllisyyden ja hyvinvoinnin edistäminen

Toiminta-alustaksi valjastetaan verkkoympäristö.

Yhteisöllisyyttä tukevilla uusilla työvälineillä on mahdollista ylittää paikan ja oppiaineen rajat

Hankkeessa luodaan ja testataan monenlaisia verkkotyöskentelymuotoja:
verkko-oppimisalustat, tiedonrakentelu wiki-ohjelmilla, blogi-muotoiset oppimispäiväkirjat, kuva-, musiikki-, ja videogalleriat/verkkonäyttelyt.

Työskentelymuotoja työstetään hanketoimijoista muodostettavissa kehittämissä.

Ryhmät toimivat yli oppiainerajojen ja oppiaineittain.

Yhtäaikaisia, kokoonpanoltaan vaihtelevia ryhmiä on 5-6 kpl, 3-6 henkilöä/ryhmä.